

Козюк А.С.
магістрантка групи змСАГ-11
факультет педагогіки і психології
ТНПУ імені В.Гнатюка
Науковий керівник:
Петришин Л. Й., д. п. н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ВОРКШОПУ

Актуальність теми. У кожен епоху розвитку людства формується і трансформується певне відношення до різних вікових груп населення, все ж проглядається особлива закономірність критичного ставлення до молоді. Такий феномен можна пояснити тим, що молодь у житті суспільства відіграє досить важливі функції (головна рушійна сила змін), а тому до молоді, як соціально-активної категорії, висувуються підвищені вимоги та претензії.

У сучасному світі активно обговорюється питання розвитку соціальної активності молоді як чинника прогресивного суспільного розвитку. Тема формування соціальної активності особистості розкривається у працях педагогів Є. Белозерцева, Л. Вохминої, Б. Вульфою, О. Газмана, С. Дармодехіна, Л. Захарової, А. Зосімовського, Л. Іванова.

Сьогодні у сфері формування соціальної активності відбувається впровадження нових форм та засобів навчання. Одним з таких засобів є воркшоп – активний, розвиваючий метод групової роботи й нова форма проведення занять. У перекладі з англійської воркшоп – майстерня, що вказує на центральну ідею: кожен з учасників має унікальний і неповторний життєвий досвід і погляд, який обумовлює його ставлення до конкретної проблеми; в основі методу – інтенсивна групова взаємодія, акцент робиться на отриманні динамічного знання, яке є продуктом активної діяльності самих учасників, що багаторазово підвищує ефективність його засвоєння; всі учасники діють самостійно, що якнайбільше підходить для роботи з дорослою аудиторією [3]. Саме поняття воркшопу, як засобу формування соціальної активності молоді, упродовж останнього десятиліття

виступає предметом дискусії у соціально-освітньому середовищі.

Метою статті є аналіз соціальної активності молоді та характеристика воркшопу як засобу її формування.

Виклад основного матеріалу. Пройшовши етапи соціалізації в освітніх закладах, молодь відчуває свою безпосередню причетність до державотворчих, модернізаційних змін в країні. Водночас сучасні соціологічні дослідження вказують на стабільну політичну та громадянську пасивність молоді, поодинокі випадки спалаху активності з боку молоді, але відсутність сталої тенденції до розвитку соціальної активності молоді.

Соціальна активність – це ініціативна та добровільна участь молоді у різних сферах суспільного життя. Вона може виявлятися однаковою мірою як в одній, так і в багатьох сферах життєдіяльності соціуму.

Так як соціальна активність є складно утвореним об'єктом, в ній виділяються певні складові, а саме:

– стійкі особистісні якості, що характеризують людину як суспільну істоту, забезпечуючи її самоцінність як індивідуальності;

– процес діяльності: інтенсивність тих змін, які вона вносить у процес свого навчання, поза навчальну діяльність, різноманітність поєднання елементів практичної діяльності зі спілкуванням та пізнанням, що надає соціальній діяльності індивідуально-неповторного характеру;

– умови й фактори соціальної ситуації, в якій діє індивід [1, с. 45].

Соціальна активність особистості, як складне утворення, регулюється ціннісно-мотиваційним механізмом (потреби, мотиви, інтереси, установки), які проявляється в діяльності, спрямованій на самореалізацію в соціумі. Рушійною, стимулюючою силою соціальної активності особистості є внутрішня потреба цілеспрямованої участі в соціальному житті.

Дія механізмів соціальної активності проявляється на всіх етапах її формування:

1) розвиток соціальних потреб в соціальному середовищі життєдіяльності особистості;

2) усвідомлення особистісних смислів конкретних видів

соціальної діяльності;

3) постановка особисто важливих цілей у обраній соціальній діяльності;

4) вибір особистісно та соціально прийнятних форм і методів обраної соціальної діяльності;

5) особистісне включення в обраному соціальної діяльності і перетворення соціальної дійсності;

6) аналіз, особистісна рефлексія і самооцінка процесу і результату власної соціальної діяльності [4, с. 146-148].

Під час наукового пошуку були проаналізовані різні засоби і методи формування соціальної активності молоді. Новизною даного дослідження можна визначити виділення низки сфер актуалізації соціальної активності молоді та воркшопу як засобу її формування.

Результати аналізу сучасної психолого-педагогічної та економічної періодики доводять, що на даний момент воркшоп стає однією з найбільш популярних інноваційних форм проведення навчальних занять щодо формування соціальної активності [6, с. 59].

Воркшоп як засіб формування соціальної активності – це інтенсивний навчальний захід, під час якого молодь навчається завдяки власній активності, а теоретичні відомості – мінімалістичні і відіграють незначну роль [5]. У центрі уваги відбувається самостійне навчання учасників і активна взаємодія. Акцент відбувається на отриманні динамічного знання у сфері соціальної активності.

Результатом воркшопу у формуванні соціальної активності молоді стає раніше невідоме рішення даної проблеми, що дозволяє побачити та врахувати всі підводні камені на шляху досягнення якісної, кінцевої мети – активна особистість. Іншим важливим результатом є заповнення дефіциту колегіального професійного спілкування активної молоді у неформальній обстановці. Після закінчення роботи над формуванням соціально-активних навиків у членів групи воркшопу сформована модель поведінки. У даному аспекті воркшоп доцільно розглядати як інструмент практико-орієнтованого навчання, оскільки практико-орієнтований підхід у формуванні соціальної активності молоді розглядається як орієнтація навчального процесу на кінцевий

результат сформованої активної особистості [2].

На шляху формування соціально-активної особистості воркшоп дозволяє розв'язати такі завдання: впровадження інноваційних технологій з метою надання процесу формування активної молоді нового імпульсу; підвищення інтересу до даного процесу; посилення мотивації до активності; реалізація принципу зворотного зв'язку і забезпечення інтерактиву; реалізація специфічних запитів і очікувань.

Дана форма організації навчання робить наголос на динамічному знанні. Відповідальність за результат розподіляється між учасниками і ведучим. Результативність заходу визначається внеском учасників.

Висновок. Соціальна активність молоді – це якість, яка проявляється у вияві ініціативи і відповідальності, самостійності і незалежності. Соціальна активність розглядається як один з найважливіших чинників соціального розвитку, під час якого молодь усвідомлює себе в суспільстві як соціально значуща категорія. Це сприяє засвоєнню соціальних норм і цінностей, на основі яких формуються соціальні якості молодого покоління.

Задля формування соціальної активності молоді використовуються креативний освітній простір – воркшоп, у якому відбувається структурована і цілеспрямована взаємодія учасників з метою набуття нових знань або переосмислення власної позиції з певного питання. Воркшоп сприяє розвитку особистості як суб'єкта суспільного життя, що заснований на її свідомому і несвідомому прагненні до зміни соціальних умов і формуванню власних якостей (здібностей, установок, ціннісних орієнтацій) у процесі формування соціальної активності.

Список використаних джерел:

1. Ануфриев Е. А. Социальная активность личности: монография. Москва : 1978. 45 с.
2. Майковська В. Проблеми інженерно – педагогічної освіти: навч. посіб. Київ : Українська інженерно-педагогічна академія, 2016. 161-167 с.
3. Воркшоп : Образовательный портал. URL: <http://ru.osvita.ua/add-education/glossary/7701/>.
4. Иванов А. В. Методика формирования социальной активности учащегося : Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений.

ТНПУ
MAGISTERIUM

Москва : 2013. 146-148 с.

5. Технології професійного розвитку педагогів: метод. порадник.
URL:
http://umo.edu.ua/images/content/institutes/cipo/kafedra_fod/elektr_zbirn/R3/R3.htm (дата звернення: 20.11.2020).
6. Чикуров О. Что такое Workshop?: пособ.Для Организаторов практических семинаров. Псков : ПРАОВ, 2001. 59 с.

Корженівська Ю. Ю.
магістрантка групи мСР-21
факультет педагогіки і психології
ТНПУ імені В. Гнатюка
Науковий керівник:
Петришин Л. Й., д. п. н., професор

ОСОБЛИВОСТІ ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність теми дослідження. Сучасний освітній процес спрямований на формування і розвиток особистості учня, здатної інтегруватися в соціум на основі засвоєної в школі культури поведінки, соціальних норм і цінностей, становлення світогляду і самовизначення учнів. Результатом освітнього процесу в сучасній школі є соціальна компетентність випускника.

М. Лук'янова розглядає поняття «соціальна компетентність» як «свідоме вираження особистості, яке виявляється у її переконаннях, поглядах, відношеннях, мотивах, установках на певну поведінку, у сформованості особистісних якостей, які сприяють конструктивній взаємодії» [4, с. 41-47]. Соціальна компетентність є метою будь-якої виховної програми і ядром соціалізації. Великі соціальні відносини і зв'язку в сучасному світі, складні соціальні дії, освоєні особистістю в період дорослішання, соціальні об'єкти, які надають вплив на соціальний досвід школяра, вимагають, щоб процес формування даного виду компетентності враховував специфіку умов життя сучасної людини.

Метою статті є аналіз категорії «соціальна компетентність» та характеристика особливостей соціальної компетентності дітей